

מראי מקומות - יבמות

כא:

א. אמרו לי כלדאי

פרש"י, החוזים בכוכבים. והק' הערוך לנר דרש"י סותר עצמו, דבפסחים (ק"ג:) כ' דכלדאי היינו בעלי אוב, וכבר הק' עליו הרשב"ם שם ופי' דחוזים בכוכבים הם, ולכאור' הו"ל להק' דגם סותר רש"י דברי עצמו. ופי' הערל"נ ע"פ הסוגיא דשבת (קנז), דמבואר דאסור לשאול להכלדיים. ולכאור' מבואר מזה דגם אין ממש בדבריהם, וא"כ למה מצינו הכא ובשבת דחשו אמוראים לדבריהם. ולכן פי' רש"י דבחוזים בכוכבים אין איסור לשאול ולהאמין, ורק בבעלי אוב ממש איכא איסור. ולכן, כשפרש"י בפסחים דכלדאי היינו בעלי אוב, היתה כוונתו להם שיש איסור לשאול להם, אבל כאן ובשבת פי' שהיו חוזים בכוכבים, ובכלדאי אלו אין איסור.

ב. לא אסרו כלת בתו אלא משום כלת בנו

הק' הריטב"א, מאי קמ"ל בזה, הא איכא אחריני נמי שגזרו זו משום דהוה חד שם. ותי' דהא קמ"ל שלא גזרו על כלת בתו אלא במקום שיש בה ג"כ כלת בנו, והיינו דמפרשי אמוראי כגון כלת בי פלוני ופלוני, שהי' בהם כלת בתו וגם כלת בנו, דרק בכה"ג גזרו. דאי לא תימא הכי, מאי קמ"ל דאמרי' וכגון כלה וכו', וכי ליכא בעלמא כלת הבת אלא אלו, אלא ודאי כדאמרי'. וע' בגליוני הש"ס שהוסיף (ודייק שכן משמע בהשאלות)

דאסור רק משום דשניהם נקראים "כלתו דראובן", בין כלת בנו ובין כלת בתו, ולכן שפיר יש לחוש שמא יחליפם. וע"ע בר' אברהם מן ההר, דאכן פי' כן בדעת רש"י, דמייירי דוקא היכא שיש כלת הבן וכלת הבת, אבל ראמ"ה עצמו חולק על זה, וס"ל דמה שאסרו חז"ל כלת בתו, היינו משום כלת בנו.

ג. וכללא הוא, חמותו ערוה וכו'

הק' הריטב"א, לפי שי' התוס' (ד"ה לא), דמה דאמרי' דכל שבנקבה ערוה, בזכר גזרו על אשתו, וכו', היינו בדורות אחרונים, אבל מעיקרא לא גזרו כה, וא"כ לימא דאשת חמיו ג"כ אסרו בדורות האחרונים. ותי' דהי' ידוע להם שהיו נוהגים היתר בזה, וא"כ שפיר הק'.

ד. ילמדנו רבנו, אשת אחי אבי האב וכו'

הק' הריטב"א, למה לא פשטי' הספק מהא דר' דלעיל, דמנו שניות שיש להן הפסק, ולא מנו הני כלל, וא"כ לכאור' משמע דאשת אחי האב אין לה הפסק, ואף אשת אחי אבי האב אסור. ותי' דמה דמנו שניות שיש להן הפסק, היינו מהשניות דתנינן בהביריתא דלעיל, אבל לא הי' זה כלל בכל שניות, וא"כ שפיר הי' שייך לומר שיש שניות אחרות שיש להם הפסק.